

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΡΗΓΑ ΠΑΛΑΜΗΔΗ 4, ΤΗΛ. 30-297 || ΙΔΡΥΤΗΣ: Κ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗΣ || ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝΤΩΝ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ || ΣΑΒΒΑΤΟ 27 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1940

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ - ΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ - ΤΟ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΚΟΙΝΟ

Τὰ «Ν. Γρ.» πήραν, στο περσιμένο φύλλο, συνεντεύξεις με τους εκδότες μας, για την εξαιρετική κίνηση του λογοτεχνικού βιβλίου που παρατηρήθηκε φέτος, ιδιαίτερα στις γιορτές. Το περιοδικό μας επιθυμώντας να τονίσει αυτό το ευχάριστο γεγονός, αφιερώνει αρκετή ύλη του σημερινού φύλλου του, τόσο στην κριτική ανασκόπηση της πνευματικής κίνησης που παρουσιάστηκε τελευταία, όσο και στα αίτια που προκάλεσαν την αύξηση της κυκλοφορίας του λογοτεχνικού βιβλίου. Από το ερχόμενο φύλλο, επίσης, θα δημοσιεύσουμε συνεντεύξεις με τους κυριώτερους συγγραφείς που έβγαλαν βιβλία τους μέσα στο 1939.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΩΤΙΑΔΗ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ ΣΤΑ 1939

ΤΟΥ ΚΛΕΩΝΑ ΠΑΡΑΣΧΟΥ

Είναι γενική ή διαπίστωση, πως το καλό βιβλίο πουλήθηκε φέτος, ιδιαίτερα στις γιορτές, πώτερο από τα προηγούμενα χρόνια. Το περιοδικό μας, για το ευχάριστο αυτό φαινόμενο, που σε μία πρώτη ματιά έρχεται σ' αντίθεση με τα γεγονότα που συγκλονίζουν τον κόσμο μας, δημοσίευσε, στο περσιμένο φύλλο, συνεντεύξεις με τους εκδότες μας. Σ' αυτές όμως δε βρήκα, αν δεν κάνω λάθος, κάποια εξήγηση για τα αίτια που προκάλεσαν την αύξηση αυτής κίνησης. Γιατί οι πληροφορίες πως το καλό βιβλίο άποχτα όλο και περισσότερους αναγνώστες ή πως οι «μορφωμένες» τάξεις του τόπου μας μαθαίνουν, σιγά-σιγά, να... διαβάζουν, είναι άπλες διαπιστώσεις, που δεν εξηγούν τίποτα.

Αλλά είναι τα αίτια, βαθύτερα και πιο γενικά. Στο περσιμένο φύλλο το περιοδικό μας αναδημοσίευσε επίσης συνεντεύξεις με γάλλους βιβλιοπώλες και εκδότες. Όπως φαίνεται απ' αυτές, το καλό βιβλίο στη Γαλλία σημείωσε, έπειτα από την κηρυξη του πολέμου, μία ξαφνική προτίμηση, ακόμα μεγαλύτερη από εκείνη που είχε πριν στον πολιτισμένο αυτόν τόπο. Το φαινόμενο, μ' άλλα λόγια, δεν είναι τοπικό. Δεν μπορεί, λοιπόν, μιά κ' είναι γενικό, παρά να εξετασθεί μέσα σ' ένα πιο πλατύ πλαίσιο, μέσα στις τραγικές συνθήκες που δημιουργήθηκαν για τον κόσμο μας, από το Σεπτέμβριο του περσιμένου χρόνου.

Σ' όλα τα είκοσι χρόνια που βστάξε ο μεσοπόλεμος, τα πλήθη, στη μεγάλη τους πλειοψηφία, πίστευαν, παρ' όλες τις οικονομικές και πολιτικές κρίσεις που σημειώθηκαν σέ διάφορα μέρη του πλανήτη μας, πως η ζωή κυλούσε, στραβά-κουτσά, πάνω σ' ένα αρκετά ομαλό δρόμο και πως το καλύτερο αύριο θα μπορούσε να κατακτηθεί, χωρίς μεγάλες αναστατώσεις. Ακόμα, κανείς τότε δεν είχε όρεξη για θυσίες, γιατί οι περισσότεροι πίστευαν πως η «εύτυχια» είναι κάτι το αποκλειστικά προσωπικό, τόσο για τα άτομα, όσο και για τους λαούς. Απαραίτητο, για να επιτύχεις την καλοπέρασή σου, νόμιζαν πως ήταν η ικανότητα να υπολογίζεις κανείς με μέτρο και να ταχτοποιεί καλά τις υποθέσεις του. Αν τυχόν ο γείτονάς σου ήταν κακοκέφαλος, αν δυστυχούσε εξ αιτίας των ιδίων του σφαλμάτων, αυτό μονάχα ακαδημαϊκά έπρεπε να σ' ενδιαφέρει. Θα ήταν, έλεγαν, ρομαντική κ' άπεδαφισμένη αντίληψη να θελήσεις να ανακατευτείς πιο ενεργά, να τον διαφωτίσεις, ή να τον συνδράμεις, αν τυχόν και δεινοπαθούσε άδικα, παρά τη θέλησή του. Δείγματα της εγωιστικής αυτής ομαδικής αδιαφορίας ήταν η άρνηση να αντιμετωπισθούν πιο τολμηρά και πιο γενναία, όσα δράματα γίνονταν στα πέρατα της Ασίας, στα ύπιαδα της Αφρικής ή σε όρισμένα μέρη της Ευρώπης.

Υπήρχαν βέβαια, μέσα στη νάρκη αυτή που ζούσε ο τότε κόσμος, αρκετές αξίες συνειδήσεις σ' όλον τον κόσμο, που ένοιωθαν πως όλ' αυτά τα γεγονότα ήταν φαινόμενα της ίδιας αρρώστειας, που τα μικρόβιά της είχαν κιόλας μολύνει δλόκληρο το σώμα της ανθρωπότητας, κ' ως φαινό-

ταν, στο επιπόλαιο κ' άνίδρο μάτι, γεμάτο ύγεια. Ο ίος υπερπηδούσε και κυριεύε ένα προς ένα, τα φράγματα, που είχε κατορθώσει να όρθώσει ο πολιτισμός, όπου ως την ώρα κείνη είχε κατακτηθεί ο διθρωπος. Τα γεγονότα που ανάφερα παραπάνω δε συγκλονίζουν, έτσι, τα πλήθη που ζούσαν σ' άλλες, ήσυχες περιοχές της γης. Ασφαλίσμένα όπως ήταν, νόμιζαν πως οι μακρινές αυτές καταγίδες ήταν μονάχα τοπικές. Έλεγαν πως δεν ύπληγε κανείς λόγος να φοβούνται, όπως έλπιζαν πως οι σίφουνες των ανταραχών κ' οι κεραυνοί του πολέμου δε θα τους θίξουν.

Ήρθε όμως ο Σεπτέμβριος του περσιμένου χρόνου, για να ξυπνήσει τα (ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 4)

Ο πόλεμος, που έφερε, μόλις ξέσπασε, ένα μούδιασμα στην έκδοτική κίνησή μας, θάλεγε ότι, δυο μήνες αργότερα, στάθηκε το κυριώτερο αίτιο για ένα ασυνήθιστο ζώημεμά της. Πραγματικά, σπάνια, τα τελευταία χρόνια, παρατηρήθηκε τέτοιος έκδοτικός όργασμος, όσο το Νοέμβριο και ιδίως το Δεκέμβριο του χρόνου που πέρασε. Πλήθος λογοτεχνικά βιβλία είδαν το φως, πεζά και έμμετρα, παλιών συγγραφέων και νέων, που πρωτοεμφανίστηκαν και το πιο ευχάριστο είναι ότι τα βιβλία αυτά δεν έμειναν στις βιτρίνες των βιβλιοπωλείων και στις άποθηκες τους, άλλ' ότι πέρασαν και στα χέρια των αναγνωστών. Φαίνεται, μάλιστα, ότι σημειώθηκαν και αληθινά ρεκόρ, έντελώς άγνωστα, ή, πάντως, πολύ σπάνια στα βιβλιοπωλικά χρονικά μας. Αίφνης, τα χίλια αντίτυπα της «Γαλήνης» έξαντλήθηκαν μέσα σε δυο μήνες και ένας βιβλιοπώλης μ' έβεβαίωνε ότι σπάνια ση-

μειώθηκε τόσο πούληση βιβλίων όσο στις φετινές γιορτές. Εδολογημένες, λοιπόν, οι γιορτές που κάνουν τόσοσ καλούς συμπολίτες μας να θυμούνται την ύπαρξη του βιβλίου, έστω και μιά φορά το χρόνο και έστω και αν όσοι τ' αγοράζουν δεν πρόκειται να τ' ανοίξουν, αλλά να τα χαρίσουν σε άλλους για να υποβληθούν οι άλλοι αυτοί στον κόπο να τα διαβάσουν.

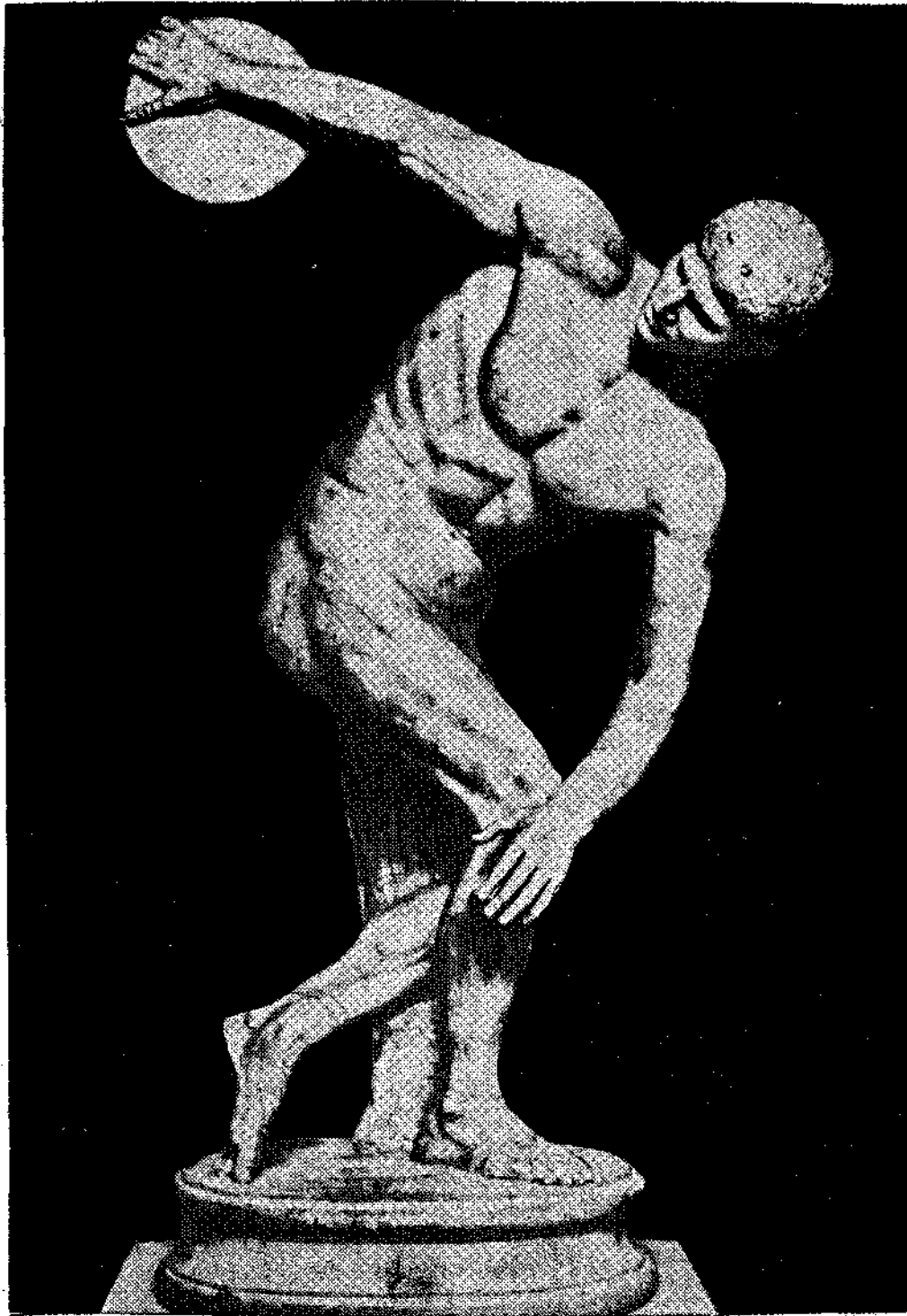
Δεν ξέρω αν σκέφτηκε να λογαριάσει κανείς τί είδος βιβλία εκδοθήκανε περισσότερα έφέτος, πεζά ή έμμετρα, απ' όσο, όμως, είμαι σε θέση να κρίνω, σίγουρα σε ποσότητα τα έμμετρα δεν έμειναν πολύ πίσω από τα πεζά. Στις γιορτές πιά έπεσαν βροχή, αλλά και στους ήμεραιότερους, από έκδοτική άποψη, μήνες του χρόνου, κυκλοφόρησαν σφάβρα. Ένοσείται ότι και τα σά, ότι άφορα το ποιών αξιόλογα βιβλία με στίχους, δεν ήσαν λίγα. Ας θυμίσω ότι εκδοθήκανε ξανά φέτος τα ποιήματα του Κρυστάλλη, ο πρώτος τόμος από τα «Απαντα» του Φιλύρα, ότι, κατά το διάστημα του χρόνου, τυπώσανε βιβλία ο Μελαχρινός, ο Άγγελος Σημηριώτης, ο Δούρας, ο Βρεττάκος, η Μελισσανθή, ο Άντωνίου, ο Κοτζιούλας, ο Γιώργος Πολίτης (τους «Υμνους στη Νύχτα»), ο Καζαντζάκης. Όσο για τα παιητικά βιβλία που εκδοθήκανε στο τέλος του χρόνου, θα είναι σε όλων τη μνήμη. Τούτο μόνο άς τονίσω: ότι τέσσερις ποιητές, ο Μαλακάσης, ο Απαθιώτης, ο Κουκούλας, ο Άγρας εκδόσανε πολίότερη έργασια τους και ο Όδυσσεύς Έλύτης μάζεψε σ' ένα τόμο τις τρεις ή τέσσερες πλακέτες που είχε εκδώσει κατά καιρούς.

Χρονιά, λοιπόν, γόνιμη, χρονιά αξιολογική και που πρέπει ξεχωριστά να της μετρήσουμε ένα πραγματικά εξαιρετικό γεγονός, την «Οδύσσεια» του Καζαντζάκη. Έδώ, φυσικά, δεν πρόκειται να πω τη γνώμη μου για το έργο αυτό, άφου την είπα, άλλωστε, καιρό τώρα. Πρέπει, όμως, να έπαναλάβω ότι με όσες και όποιες έπιφυλάξεις και αν έχει κανείς, πρόκειται για έργο σημαντικό, που θ' αφήσει τ' αχνάρια του στη λογοτεχνία μας, που θα επηρεάσει, σήμερα αύριο, την ποίησή μας, που θα την πλουτίσει. Και η «Οδύσσεια» με μιά φυσική σειρά από σκέψεις με κάνει να διαπιστώσω κ' έφέτος κάτι που διεπίστωσα πολλές άλλες φορές, ότι, δηλαδή, τους νέους Έλληνες ποιητές δεν τυχαίνει να τους συνδέουν παρά συγγένειες μόνο στις τάσεις ή στις ιδιοσυγκρασίες, ένα κοινό κλίμα ψυχικό ή διανοητικό, άλλ' ότι, στο βάθος, όλοι είναι «μοναχικοί» όπως ο Καζαντζάκης. Οι μόνοι που θα μπορούσαν ν' άποτελέσουν έξαιρεση — μιά κ' εκεί με πολλές «άποχρώσεις», κ' «αίρέσεις» — είναι οι λεγόμενοι «πρωτοπορευτικοί» ποιητές και οι υπερρεαλιστές. Αυτοί σά να πιστεύουν όχι καθέννας το δικό του, μιά όλοι ένα θεό.

Ας επιχειρήσουμε, πηγαίνοντας από τα έξω προς τα μέσα, να δούμε αν μπορεί όλη αυτή η ποίηση να διαιρεθεί σε κατηγορίες, σύμφωνα με ούσιαστικά και όχι έξωτερικά μόνο γνωρίσματα. Κατά τη γνώμη μου, τρία είναι τα «κλίματα» μέσα στα όποια κινήθηκε η ποίηση του 1939: το κλίμα των ποιητών που μένουν στα παραδομένα, το κλίμα εκείνων που τα έσπασαν, που κάτι όμως, κρατούν ακόμα από την παράδοση, το κλίμα, τέλος, εκείνων που δε θέλουν να κρατήσουν τίποτε άπολύτως. Αυτοί, περιττό να τό πω, είναι οι «υπερρεαλιστές».

Στις άρχές του 1940, όταν λέμε παράδοση, καταλαβαίνουμε κάτι που δεν καταλαβαίναμε έδώ και όχτώ-δέκα χρόνια, κάτι που δεν «άφορα» πιά μόνο τη μορφή, αλλά και την ίδια τη σύσταση της ποιήσεως. Ποίηση χωρίς λογικό στοιχείο δε μπορεί να νοηθεί να η παράδοση. Ποίηση με στοιχεία λογικά δεν είναι ποίηση, να τό πέρα από την παράδοση. Αυτό το «πέρα», ένοσείται, έχει διαβαθμίσεις: άλλοι —

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 10)



Ένα από τα καλύτερα αντίγραφα του Δισκοβόλου του Μύρωνα, που βρέθηκε στη Ρώμη το 1781 και τώρα είναι στη γλυπτοθήκη του Μοναχού.

ΑΝΤΙΟΥΣ ΧΑΛΕΥ

ΚΟΝΤΡΑΠΟΥΝΤΟ

ΣΥΝΧΕΙΑ ΑΠ' ΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ

«Κρίμα», έλεγε η κ. Μπέττερτον, «κρίμα που ένας μεγάλος καλλιτέχνης είναι τόσο κινικός». Μέ το Μπαρλάκ πορεία προτιμούσε να μην αποβιβστεί πώς ο Τζόν Μπίντλεικ πίσω από τον έθνετο. Όταν ο Μπαρλάκ μιλούσε για κινισμό σ' εμάς, και η κ. Μπέττερτον ήθελε να την ε-
 ζωφώνουν. Σ' ανύψωση, επίσης, όταν το θέμα ήταν η ιδιοφυΐα, κι αν πεις και γ'α την τέχνη, ακόμη πιο πολύ. «Διότι πρέπει να ομολογήσεις», πρόσθεσε, «είναι μεγάλες καλλιτέχνες».

«Ο Μπάλολ σάλεψε το κεφάλι τ'ού άργα. Δεν την έβλεπε κατ'άκρη την κ. Μπέττερτον, μα κάρφανε το βλέμμα του πέρα, προς τα κάτω, σε να μιλούσε σε κανένα μικρό, άφορτο στοάς άλλους και όρατο μόνο σ' αὐτόν — σ'αυτήν υνομιλητήρα τ'ου — σ'αυτήν υνομιλητήρα τ'ου — σ'αυτήν υνομιλητήρα τ'ου. Ένα μικρό doppeletanger. Ήταν μέτριο ανάστημα, σκυφτός, και γυρτός. Τα μάλλια του μαύρα, πυκνά και όσουρά με μία αμπα-
 τένια τσο-υλική φαλακρότητα στην κορυφή, σαν κορώνα. Τα μάτια του πολύ βαθύλα, η μύτη του, όπως και τ'ο πηγούνι του, μουρωτή, αλλά καλ-φτιαγμένη, τ'ο στόμα του μάλλον μεγάλο και τ'ο γελάει του παρούλα. Μίγ-
 μα, κατά τ'ο γέρο Μπίντλεικ, (π'ό-
 ήτανε γελοιογράφος με τ'ο στόμα, όπως και με τ'ο γέλι) κινή-
 α, απογοηρωτικό κούσε-άβα και
 "Αν Αντωνίη της Πόδοσας. "Ναί, μεγάλες καλλιτέχνες, συμφωνώ, όχι όμως απ' τούς μεγαλυτέρους". Μιλούσε σ'αυτά, σκεπτικά, σε να συνδ-αλεόταν με τ'όν εαυτό του. Πάντα, όταν σου κουνέντιαζε, έμο-ζε σε να κανε διάλογο με τ'όν εαυτό του, ή μ'έκείνη, την άορατη παρα-
 κώτασε πλάτ'ου, άφορτος. "Ο Μπάρολ είχε αδιόκαση και ά-
 πόλυτη εύνοια-έδωση. Παρα-
 κώτασε τ'όν εαυτό του. "Ο-
 χι απ' τούς πιο μεγάλους", έ-
 ρωτούσε τ'όν εαυτό του. "Πόσο αλήθεια είναι!" Η ε-
 πευφημία της κ. Μπέττερτον ξε-
 σπασε ίσως λίγο παράκαρτα (ό-
 ένδυσιασμος της, έτοιμος πάν-
 τα να πάρει η άσση). Χτύπησε τ'ο κε-
 γέρια της. "Πόσο αλήθεια!" "Έρριξε μία ματιά σ'ε απο-
 στραμμένο πρόσωπο τ'ο Μπαρ-
 λακ και τ'ο βρήκε τόσο πνευμα-
 τικό, τόσο άφορτο στο είδος του, "Πώς μπορεί ένας κινικός να είναι μεγάλος καλλιτέχνης", συνέχισε ο Μπαρλάκ, παίρνοντας τ'ο άφορτο απ' το έδικο-παιδί τ'ο άφορτο του μπράσο στή συσμιλη-
 τ'ο α, με κίνδυνο να τ'ο ανα-
 γνώρισε αὐτή, όταν τόβλεπε σε λίγες μέρες τυπωμένο. Και να τ'ο άνογνώριζε, όμως, πάλι δεν έθ-
 γονόταν η πρώτη έντύπωση π'ού θα κερδίσει τώρα. "Μολονό-
 τια", άκουσε μία φωνή διαμονό-
 να παρατηρή έντός του, "γιατί, μωρέ, σ'ε ενδιαφέρει η έντύπω-
 ση; Γιατί πόσο περά β'ότι εί-
 ναί η κορά πλάσμα και χρησι-
 μική!" Η φωνή σ'ατλαχε πίσω, "έκεν π'ότι ήθε." "Έχουμε και ε-
 ζώφονο, μα άλλη φωνή, άγγε-
 λου αὐτή, είτε βιαστώ και, έντός του πάντα. "Τ'ο φως δεν πρέπει να σκεπάζεται, ποτέ ν'αφίνε-
 ναί έλεύθερο να λάμψει και μά-
 λιστα για άνογνώριση με καλή θέληση". Η κ. Μπέττερτον ήταν απ' τ'ο είδος τ'ών άγγέλων — η νοση-
 φερώνη της έρεπε ν'α-
 μαρτίσει. "Μεγάλος καλλιτέ-
 χνης", έκοψε τ'όνε μιλώντας.

«είναι κείνος που εκφράζει συν-
 θετικά όλόκληρη την πείρα του. Ο κινικός άφρίζει από την άρ-
 νηση τ'ου μισού μέρους τ'ών γε-
 γονότων — τ'ου γεγονότος της
 ψυχής, τ'ου γεγονότος τ'ών ιδανι-
 κών, τ'ου γεγονότος τ'ου θεού. Και όμως, ο άνθρωπος ξαίρει την υπαρέτη τ'ών ψυχικών γε-
 γονότων και άναμφι-
 σβήτητα έχει συνείδηση τ'ών φυ-
 σικών γεγονότων».

«Βέβαια, βέβαια!», είπε φω-
 ναχτά η κ. Μπέττερτον, "Είναι παράλογο ν'αρνιέται κανείς είτε τ'ό ένα είδος τ'ών γε-
 γονότων, είτε τ'ό άλλο. "Παρά-
 λογο να αρνιέται έμένας, είτε ο δαιμονικός, στριψώνοντας την κεφαλή του μέση στην συνείδηση π'ού Μπαρλάκ. "Παράλογο!"

«Ο κινικός περιορίζεται στο ήμισυ τ'ου κόσμου της έφικτης πείρας. Λιγότερο από τ'ό ήμισυ. "Επειδή η ψυχική πείρα είναι πε-
 ρισσότερη απ' τη σωματική". "Πολύ, άπειρος περισσότερο", "Μπορεί να χειρισθεί τ'ο περιο-
 ρισμένο τ'ο θέμα πολύ καλά. Ο Μπίντλεικ, παραδέχομαι, σε τ'ο έπιτυχαίνει. "Εκτάκτως καλά, μάλιστα. Είναι ένας από τούς τελευταίους καλλιτέχνες. "Η, π'αλλάγοι, ήταν».

«Ήταν», άνατένεψε η κ. Μπέττερτον. "Όταν τ'όν πρωτο-
 γνώρισα. "Ήθελε να πει, ότι γάρη στη δική της έπιπορή ζω-
 γράφει τότε τόσο καλά!" "Αλλά χρησιμοποιήσε τ'ο τα-
 λέντο του σε μικρά πράγματα που ορίζονται σε άσημαντα συγκρι-
 κώς θέματα».

"Αὐτ'ό τ'ού τ'ο λεγα και εγώ πάντα», είπε η κ. Μπέττερτον, άναερμηγνόντας τ'α νεανικά της επιζή-
 ρήματα περί παρα-
 λησιού κ'ό τ'ου από νέο και, γ'α την υπόληψή της, εύνοικό φως. "Ιδώς τ'όν Μπαρ — Τζόν. τ'ού λεγα». Η άναγνωση τ'ου τερά-
 σιου, άμφορε με μυστηριακό τ'ού Τζόν Μπίντλεικ άνήχησε σ'ε αὐτ'ό της. "Όχι π'ού ο Μπαρ Τζόνος ήταν άξιοπαιδικός ζω-
 γράφος", β'όσθησε να προσέ-
 σεις. ("Ζωγράφος", είχε είπει ο Τζόν Μπίντλεικ — και π'ού τ'ο σκάρφαση και την πρόσβαση τ'ού λόγια του! — "σ'α να μην εί-
 δε π'επ'ε στη ζωή του γλυτούτος". Τ'α θέματα τ'ου, όμως, ήταν ευ-
 γενικά. Θυμώομαι π'ού τ'ού λεγα τ'ού Μπίντλεικ, άν είχες ε κ ε ι ν ο u τ'ο τ'ο Ισωνικά, δ'α σονα ε λ η θ i v t'ο μ'εγάλος καλλιτέχνης". Ο Μπαρλάκ έκούνησε τ'ο κε-
 φάλι του, συμφωνώντας χαμογε-
 λαστά. Ναί, είναι από τούς άνο-
 γνέλους αὐτή η γυναικία σκεπτά-
 να. Πρέπει να την ένθροπύνα. "Έχουμε εύνοια. Είναι κάτι στο χαμογέλο π'ου — συλλογίζομαι η κ. Μπέττερτον — που θυμίζει Λε-
 ονάρδο ή Σόδομα, κάτι μυστη-
 ριακό, ποητικό, εσωτερικό. "Μολονότι, προσέθετε", είπε ξεβιδλωνόντας τ'ο άφορτο του σ'α-
 νανιά, αὐτ'ό φράση σε φράση, "τ'ό έργο τέχνης δεν τ'ο κάνει εθ-
 τ'ό θέμα. "Ο Χουάτερ και ο Λόγκφελος η'ηταν φορτωμένοι με Μεγάλους 'Ιδέες". "Έγραφαν, όμως, πολύ μικρή ποίηση". "Πόσο αλήθεια!"

"Η μόνη γενίκευση π'ού θα μπορούσε κανείς να ριψοκινυ-
 νεύσει είναι ότι τ'α μεγαλύτερα έργα τέχνης, είναι μεγάλα θέματα: και τ'α έργα μικρών θεμάτων, άδοσήποτε τέλεια, δεν είναι ποτέ τόσο καλά όσα...» "Να τ'ο Γάλτερ", είπε η κ. Μπέ-
 ττερτον, άκόπονώντας π'ν. "Πε-
 ρισπιδωνόμενος σαν άπράντο φάντασμα, Γάλτερ!"

"Άκούοντας τ'όνια τ'ου, ο Γάλ-
 τερ γύρισε να ίδει. "Η Μπέτ-
 τερτον — Θεός φυλάξοι! Και ο Μπαρλάκ!" Προσηύθησε ότι

χαμογέλα. "Η κ. Μπέττερτον, ό-
 μως, και ο Μπαρλάκ ήταν οι τε-
 λευταίοι άνθρωποι π'ού τ'όν έν-
 διέφεραν αὐτή τη στιγμή. "Ίσα — ίσα σ'ουητούσαμε γ'α τ'η μεγάλη τέχνη", έξήγησε η κ. Μπέττερτον. "Ο κ. Μπαρλάκ έ-
 λεγε τέτοιες β α θ ε ι ε ι ε 'Ιδέες. "Άρχισε να έναυλάγει τις "βα-
 θεϊκές" 'Ιδέες, να τις άκούσει κι ο Γάλτερ.

"Ο Γάλτερ, σ'ό μεταξύ, απο-
 ρρόσε γιατί ο Μπαρλάκ τ'ού κανε μούτρα, είχε ένα τρόπο, μαζι τ'ου, ψυχρό, κλειστό, έχ-
 θρικό ακόμη. Αὐτός ήταν ο Μπαρλάκ — δε μπορούσε ποτέ να ξαίρει π'ος τ'α χείρ μαζι τ'ου. "Η σε άναούσε, ή σε μισούσε. "Η ζωή π'ού τ'ου ήταν μία σειρά σπινές — σπινές έχθρας, ή, ποάγμα π'ό άνοχλητικό γ'α τ'ο Γάλτερ, τ'ολούγαση, σπινές σπορηές. Είτε τ'ό ένα, είτε τ'ό άλ-
 λο, ή συγκίνηση έτρεπε πάντα-
 τρεχάμενο νερό. Κανένα διά-
 λειμμα χαλαρής ροής, να πού-
 με. Τ'ο θέμα έτρεχε άδιάκοπα. Γιατί τ'ώρα ήταν έθρικό!"

"Η κ. Μπέττερτον έξακολουθού-
 σε να τονίζει τις β'εβαίτες 'Ιδέες. Τ'ο Γάλτερ τ'ου φαίνονταν γνω-
 στά πράγματα, τ'ού θυμίζον πα-
 ράργασιος από κείνο τ'ο άφορτο τ'ού Μπαρλάκ π'ού διόρθωσε γ'α τ'ο τυπογραφικό τ'ο π'ού. "Ανα-
 ποραγωγή — έκρήξει πάνω σ'ε έκρήξει ένθουσασιου — από την προφορική άναπαρηγογη τ'ου Μπαρλάκ, αὐτά πούλεγε η κ. Μπέττερτον, τ'όκταν τ'ο έρ-
 θρο γελοίο. "Έλαχε φως, Μπο-
 ρούσε α τ'ο τ'ον ά τ'ο λόγος; Κείταξε τ'ο Μπαρλάκ. Σαν πε-
 τρα τ'ο πρόσωπό του.

"Αυτούμε, πρέπει να φύγω", είπε άπότ'α ο Μπαρλάκ, όταν η κ. Μπέττερτον σ'αθήκε. "Μά όχι", διαρρηχθήκε η κυρία. "Είπαι!". Της χαμογέλασε προσηυχά τ'ο σοδομικό τ'ου χαμογέλο. "Ο κόσμος είναι πολύ μαζι τ'ου", άναφερε με μυστηριακό ύφος τ'η φράση από κάποιο βι-
 βλίον. Τ'ο συνήθει να λέγει μυστηριακώς παραδόσεις, ρίχνον-
 τες τες στα καλά καθούμενα σ'η μέση της κ'οβέντας.

"Ξεις, όμως, είστε άρκετά μα-
 ζι μας", τ'όν κολάκεται η κ. Μπέ-
 ττερτον, "όχι ο κόσμος, άπόψε". "Είναι τ'ο πλήθος", δικαιολο-
 γήθηκε. "Με π'όνε πανικός όταν είμαι σε πολύ πλήθος. Μου φαίνεται, σε να μ'ον σπαρά-
 ζουν την ψυχή. Θά βαζα έξφο-
 νητά ά έμένας". "Έφυγε". "Τόσο θαυμασικός άνθρωπος!" έκανε η κ. Μπέττερτον μόλις ά-
 ποσκαρπύνηκε. εβ'α να άραία-
 οίσι σ'ένα να συνεργάζεσαι μα-
 ζι τ'ου.

"Είναι καλός άρχισυντάκτης", είπε ο Γάλτερ. "Ναί, αλλά εγώ είχα στο νού μου την προσηυχότά τ'ου. Π'ος γ'α τ'ο π'ό; Τ'ο ψυχικό στοι-
 χείο τ'ού άφορτού". "Ο Γάλτερ σάλεψε τ'ο κεφάλι του με άόριστο τρόπο καταφατι-
 κά. Τ'ο ψυχικό στοιχείο τ'ου Μπαρλάκ ήτο ίσα — ίσα π'ού δεν τ'ού άρεσε.

"Ξε μ'όνε έπιποή σ'άν τ'η δική μου", συνέχισε η κ. Μπέττερτον, "είναι σαν άσος στην έρημο της β'ακείας, της ελαφρότητος και τ'ου κλισιμού". "Μερικές από τις 'Ιδέες του εί-
 ναί φίνες", είπε προσεχτικά ο Γάλτερ. Βρισκόταν ο άμυχονία. Προ-
 σπαθούσε να ε-ξ'φύγει τ'ο γρηγο-
 ρώτερο, με τρόπο.

"Να ο Γάλτερ", είπε η λαϊθή "Εταρτί. "Εταρτί Γάλτερ;" ρώτησε ο Μπίντλεικ. Είχανε άνασπείξει ο παλιό φίλοι. Τους έστρωξε πάλι τ'ο κοσμικό ρέμα τ'όν έν-
 σιμά σ'όν άλλον.

Μετάφραση απ' τ' Αγγλικά Στύρου Στάγκυ

«Ο δικός σου ο Γάλτερ, ο θιο πλάσμα! Και σου έχει ένα μούτρα τεράστιο».

«Α, ο δικός μου. Δεν τον έ-
 κινώζε π'όλο, μα άκούουθες τ'ο β'λέμμα της λαϊθή». «Τι κρεμαν-
 τολάει!» είπε. Τ'α άναπασθούσε τ'α παθία του π'ού μεγάλωνε. Μεγαλώνοντας τ'όν άφρον π'ου, άπα χρόνο σε χρόνο, π'ου στην άβ'ουσο και σ'ο έρεβος. Νά τ'ώρα ο Γάλτερ. Φαρείς κ' ήταν γέρος π'ού γεννηθήκε. Και όμως θά είναι κιόλας είκοσι πέντε νουού!

«Ο κομημένος ο Γάλτερ, δε μοιάζει καθόλου γ'α καλά». "Μοιάζει σε να έχει σκυλοψικία", είπε ο Μπίντλεικ άπαύσθρατα. "Π'ώς τ'α π'εί με κείνη την ά-
 ειοθρήνητη υπόθεσή του;" ρώ-
 τηση.

«Ο Μπίντλεικ σήκωσε τούς ώ-
 λους του. "Όπως πάντα, όπο-
 θέτω". "Δεν την είδα ποτέ αὐτή τη γυναικία". "Είην είδα εγώ. Είναι φοβε-
 ρή!"

"Τι, χυδαία". "Όχι, όχι. Είθε να ήταν", δια-
 μαρτυρήθηκε ο Μπίντλεικ. "Εί-
 να ραφινάτη, τ'ραμ'ερα ραφινάτη. Και μιλά ετσι δά! Μ'ήμθη-
 κει κορειδευτικά τ'η φωνή της Μάοζορης. Σαν άθώο άγγελού-
 τος. Κιό τ'όσο υσοβαρή, φουσκα-
 μένη". "Έκοψε την άπομίμηση με τ'ο β'εβί του γέλιο. "Ξαίρεις τ'ι μου είπα κάποτε; Πρέπει να σου άναφέρω ότι μου μιλά πάν-
 τα περ'ι τέχνης. Τέχνης με κεί-
 φολατο τ'ού, π'ρακακόλο. Μου εί-
 πε, λοιπόν, (μιμήθηκε πάλι τ'η φωνή της Μάοζορη, παρ'άφο-
 ρη σ'ε μωρο παιδιού). "Νομίζω υπάρχει θέση γ'α τ'ο φ'α "Ανα-
 τζέλικς" κ α ι γ'α τ'ο Ρούμπενς". Σαναγέλασε όμηρικά. "Τι ήλι-

(ΣΥΝΧΕΙΑ ΣΤΟ ΕΡΧΟΜΕΝΟ)

ΤΟ Β Β Λ Ι Ο

(ΣΥΝΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 1)

πλήθη από την αὐταπεία τους αὐτή. "Όλοι μας τ'ώρα αρχί-
 ζουμε να καταλαβαίνουμε, λί-
 γο-πολύ, π'ος η δύστυχία τ'ών γ'α-
 άλλων μοιραία κάποτε θα γ'ι-
 νεται και δύστυχία δική του. Ό-
 δρίζοντες γ'α κάθε άνθρωπο, δ'ου κι αν ζει, πλάτωνα έτοι-
 με μ'ας γ'ι αὐτόν. "Ανασπεί-
 πιά την ίδια τραγική άτιμώ-
 σαση και τ'όλους τούς άλλους συναθρώπους του. "Έλπίστε στις ίδιες χαρές. Καρτερή και πιστεύει στη λύτρωσή. Γι'αὐτό και γυρεύει να καταποιεσεί και να πάρει μία θέση, άπέ-
 ναντι σ'ο μεγάλο κ'ί άποφασι-
 στικό αὐτ'ο κεφάλαιο της ιστο-
 ρίας π'ού γράφεται στις μέρες του. Ποτέ οι 'Ιδέες δεν ήταν στοιχείο ζωής γ'α τ'όσους πολ-
 κά, τ'ους όπως σήμερα. Ποτέ όσα γράφονται, δεν είχαν την προέκταση π'ού παίρουν ση-
 μέρα. Σ' αυτές άκόμα τις λέ-
 ξεις, τ'ς πιο κινείς και πιο καθιερωμένες, πόσες και πόσες φορές δε δίνομε μία διάφο-
 ρητική κ'ί άποφασιστική ση-
 μέρα. Κατορθώνουν να εκ-
 φράζουν τις πιο κρυφές άγω-
 ρές τ'ού νου και τ'ης ψυχής μας. "Η ζωή, έτσι, άποχτά ένα βάθος και μία σοβαρότητα π'ού δεν την είχε π'ριν.

Δεν πρέπει όμως να υπερτι-
 μούμε την αξία του παραπάνω περιστατικού. "Όσο κι αν ή-
 ταν καλύτερη η έφευμένη άγο-
 ραστική κίνηση τ'ού βιβλίου από άλλες χρονίες, δεν είναι άκόμα τέτοια π'ού να μας ικα-
 νοποιεί. Γιατί η έπιτυχία μερι-
 κού βιβλίου, η έξάντληση δη-
 λαδή μιας έκδοσης τ'ους από χιλιά δυο γιλιόδες αντίτυπα, άντάκριβώς μ'ας δείχνει πόσο άποίο έγουμε άκόμα να κά-
 νουμε, πόσο βρισκόμαστε μα-
 κούρα από ένα άξιο φτάσιμο. Είναι πολύ γνωστό π'ος η β'εθ-
 μίδα τ'ού πολιτισμού π'ού βρι-
 σκεται ένας λαός κινείται, από τ'ο τι και πόσο διαβάζει. "Ας έρσασθούμε, λοιπόν, όσο μπορούμε π'ο ελκρινό, γ'α να κάνουμε και τ'όν δικό μας τόπο αλθιναί κ'ί όχι έπιφα-
 νειακά πολιτισμένο.

Αὐτά όλα, βέβαια, δεν γ'ι-
 νονται ούτε τόσο καθαρά π'ού τ'α περιγράφω, ούτε καν σ'ε-
 λους. "Υπάρχουν άκόμα πάρα πολλά, π'ού, σαν τ'η στροβύ-
 λή κ'ί κύβηλο, κρουθούνται π'ισα από μια άποιαδήποτε φυγή, κ'ί όο-
 νούνται να κοιτάζουσι κατόμα.

ΔΗΜΗΤΡΙΗΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ

ΑΝΕΚΟΤΑ ΑΚΑΘΗΜΑΪΚΟΝ

"Ένα μεγάλο γαλλικό περιοδικό άνα-
 φέρει τ'α παρακάτω ανέκδοτα Γάλλων άκαθημάτων".

ΤΟΥ ΛΟΦΕΑΟΥ ΝΤΕ ΒΙΝΥ

"Όταν ο Άλφρέδος ντε Βινύ πα-
 ρουσιάζτηκε στον άκαθηνμάτιό Ρε-
 ναυαί — Κολλάρ, ήσαν έξ τ' άπέγι-
 φα. "Εκείνη την έποχή ο κόσμος γεμιάτ'ε πολύ νουρις και ο Ρουα-
 γιέ — Κολλάρ έτοιμαζόταν να κά-
 με τ'ο ίδιο.

"Δεν είμ' εδ'ω, φώναζε άγριμέ-
 νος; στον ύπρεπ'η του, ο μεγάλος έπιστήμονας.

"Ο Βινύ δεν ήταν κούφρος. Είχε μάλιστα πολύ καλά άκουσει. "Ξε-
 σπασε, μπήκε και έτοιμαζόταν να πει κάτι, όταν ο εφεδριστής Ρε-
 ναυαίως τ'ού είπε σε τόσο π'ού δεν άπαύσθρα άναπ'ρητα.

"Έλάτε κομηικά άλλη φορά, κύ-
 ριέ μου. "Αλλά, κύριε, η β'εβασή γ'ια τ'η τ'ονία β'εβ'α δε είναι απευθείας κ'ί άξίζει να με προσέξετε λίγες στιγμές.

"Καλά. Έλάτε άλλη φορά!" "Νομίζω ότι δεν με άνηγνώριον καλά. Είμαι ο κύριος Άλφρέδος ντε Βινύ".

"Ξεις λέγο ότι πρέπει να έρθετε μ'όν άλλη φορά. Δεν σ'ας έβ'ρω!" Ο ύπρεπ'ητος συνέχισε — ποιη-
 τής είχε χυστεί τ'ο χυμ'ο τ'ου:

"Ενώμια, κύριε, ότι τ'ο άνομά-
 μου είχε καταφέρει να φτάσει ως τ' αυτιά σας. "Έχει κ'άμει λίγο δε-
 ρώσε τ'η λογοτεχνία.

"Ακριβώς, κύριε. "Έχει κ'άμει λίγο δερωσε, αλλά χρειάζεται πο-
 λύ για να φτάσει ως τ' αυτιά μου. Είναι ένας γέρος άνογνώστης. "Τα έγινώκα, δεν μπορού να παραλώ-
 σαν τ'η ζωή μου. Εξάγε μου, λει-
 σον, τ'ην άναρτιστην να μ'αφί-
 σετε να γεμιστώ ήσυχα.

Και μπήκε στην τραπέζια, ά-
 φινώντας σ'αίμιον τ'όν ποιητή στον αντίπαλο.

ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΣ ΚΑΙ ΝΤΡΟΣ

"Ο Λαμαρτίνος, κ'ι αὐτός, δεν κατάφερε να μπει άμέσως στους Σερβάντα.

Την πρώτη φορά π'ού έδωσε ύπο-
 ψηφισμένα, προημισαν, άντ'ις γ'ι αὐτόν, κάποιον κ. Ντρός.

"Ο Λαμαρτίνος είχε με τ'ο μέρος του τ'ην κενή γνώμη και τ'όν τό-
 σος. Και όταν άπέτυχε, ο βασιλι-
 φρονες έφημερίδες ("Καθημερινή", "Αστέρτα κλπ.), οι φιλελευθέρους φύλλα ("Ο κοινός διάβολος") ά-
 γανχτήσαν γ'ια τ'ην άδωκία.

Η τελευταία Έγγραφε σκληρό-
 τας. "Ο Λαμαρτίνος είναι νέος, ε κ. Ντρός γέρος — και δεν μπορούσε να περιμείνει".

Η ΕΚΔΟΤΗ ΤΟΥ ΟΥΓΚΙΣ

Και η υποψηφιότητα τ'ου Βικτωρ Ουγκώ δεν χυρπηθίσε λιγότερα.

Πρώτα, η Ακαδημία έξαπέλυσε τ'ο σ'ανόκλω τ'ού "Έρνάνη". Δυσ-
 "Αόκνεται, ο Λαγκύ κ'ι ο Μπρισό, κατάγγελλον στον βασιλιά τις β-
 κ ε ρ ο λ ε ζ τ'ου συγγραφέα.

Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΜΠΡΕΣΣΙΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟ ΞΕΝΟ ΒΙΒΛΙΟ

του ΡΟΛ ΦΡΕΝΣ

"Όπως υπάρχει ένας αιώνας κλασικισμός και ένας κλασικισμός γαλλικός τ'ού δέκατου έβδο-
 μου αιώνα, όπως υπάρχει ένας γαλ-
 λικός ρομαντισμός και ένας γαλ-
 λικός ρομαντισμός τ'ού δέκατου έ-
 νατου αιώνα, έτσι υπάρχει και ένας έμπρεσιονισμός χωρίς χρονικά ό-
 ρια, πάνω από σχολές και περιόδους και έτος έμπρεσιονισμός γαλλικός τ'ου 1870-1900. Αὐτ'ό τ'ο έμπρεσι-
 ονισμ'ό θά εξετίνομε σήμερα στην ιστορική τ'ο έποχή και όχι στην α-
 σθητική, άναζητώντας τις άμεσες πηγές του.

Στην έχνη δεν υπάρχει αὐθόρμη-
 τή γέννηση, και κάθε έκκινημα γι-
 νείται π'ρατ' ένα φτάσιμο. "Αν η τέ-
 χνη στην άμορφή σ'ατή π'ού μας άποσχολεί π'ηρ' άρσσηνη φ'ορμα, όπως και η μουσική και η λογοτε-
 χνία και η φιλοσοφία έθρηναι τις νίες εκφράσεως τ'ους, αὐτ'ό δεν έ-
 να κατά τ'ού. Η κόμηση Μάρτ ντε Φέλ τ'ον έθελίο της "Η ζωή τ'ο Κλωντ Μονέ" παραλληλίζει τ'ολμη-
 ρά τ'ον φ'ράτ της με τ'όν Μπρέσον, τ'ον Μαρσέλ Προυστ, τ'όν Κλωντ Λεμπουζό. Ποιά ήταν η άρχή τ'ο έμπρεσιονισμ'ου, π'ού άκούη και σή-
 μέρα μ'ας άγγιζε; Κ'ι τ'ι ρεμάτα τ'ον δικεινών; Σ' αὐτή την ερωτή-
 η θά προσπαθήσουμε να δώσουμε μ'ιάν άπάντηση.

Θυμίζουμε ένα ελόκληρο κεφά-
 λαιο τ'ου έθελίου τ'ο Πόλο Μυράτο (Βυζαντινή Ζωγραφική), άφορημο-
 νος στις εικόνες και στις τοιχογρα-
 φίες της έποχής αὐτής σε στυλ έπ-
 σωσχολεί π'ηρ' άρσσηνη φ'ορμα, π'ηρ' έ καθόλου παράδοξο ένα γ'α τ'ου-
 π'ος έθρηναι και σ'την προϊστορική έποχή η έμπρεσιονισμ'ό, άφορ μ'εσα σε τόλχους πρωτόγονου σ'ηλιανού θρηναι έμπρεσιονισμ'ό δείγμα-
 τα. "Αυτόσο, ές παράνομο γ'ολογ-
 ούσε τ'ους αιώνας κ'ί άς φτάσομε στην έποχή τ'ο κμαρκό". Έχουν να πούν π'ος αν ο ρομαντισμός ό-
 ηήρησε τ'ο ένδοτερο κ'ιμα έφ'όδο τ'ο πνεύματος μαρκό, ο έμπρεσι-
 ονισμ'ός άντιπροσώπησε σ'αχ'ρη-
 τ'ο τ'ο λευκόβου με τ'ο μαρμαρό σ'ε τ'ο μαρκό. "Ας παρατηρήσομε π'ος με τ'ο μαρκό τ'ο τ'οπίο παίρνει μ'ια σημα-
 σία π'ού τ'ο έδωσαν ο έπρομη-
 κός τ'ο Βορρά, ενώ ε Μιχαήλ Άγγελος δεν σ'αθήκε φ'ιλος του, έ-
 ζοντας από τ'ον Μπρέσον και τ'όν Κλωντ Λοράν, ύπ'αρχε έμπρεσι-
 ονισμ'ός. Τ'ο έμπρεσιονισμ'ό άφορ είναι κυρίως άφορμα τ'οπίου, π'ου μπορεί να περάσει και σε πορτρα-
 τ'ό, ενώ τ'ο κλασικό άφορμα είναι κομμησιαστικό και μπορεί να φτά-
 σει και ως τ'ο τ'οπίο. Παράδειγμα: "Η τοποθεσία π'ου χρησιμοεί γ'ια τ'εντόσο στην "Κηρία τ'ο Φοκίον" είναι ποσιμηκή με ασθμία, έχει κάτι τ'ο άνογνώστη και μ'ας μιλά πε-

ρισσότερο γ'ια τ'ην ψυχολογία τ'ο ζωγράφου παρά γ'ια τ'ον έξωτικό κόσμο εν'α, αντίθετα, μ'ια φιλόσο-
 φία ε'σπαθρο ένός αποσιόθιμοτε ζω-
 γράφου τ'ού 19ου αιώνα π'ου να είναι μία εκάθεψης της ψυχής ο-
 σείρα τ'ών άπαθών τ'ου ύπ'ηρ'ε ο καλύτερος άκυροελλιστής τ'ού 19ου αιώνα. Σ'κείται με άκουα-
 ρέλλες και μ'ε με ζωγραφική. "Ε-
 ται τ'ο έμπρεσιονισμ'ός θ'ναίει από τ'ην άκουαρέλλα, όπως η Φλορεντι-
 νή ζωγραφική τ'ο "Τρετόντο" β'η-
 κενε από τ'ο μουσικό.

"Ο Ένριόν Γκοικουέρ έγραφε στις έντυπώσεις τ'ου από τ'ο "Σαλόν τ'ο 1982: "Μου κείνη έντύπωση η σα-
 βέλη έπιπορή τ'ου Jongkind. Κάθε τοπίο άόπροσώτου τ'ου άναίκεται τ'ο άνογνώστη, τις άτιμωσες τ'ου, τ'α χ'ωμάτ'α τ'ου". Και ο Μονέ λέει, σ'αυτ'ό τ'ο γ'αράσι: "Σ'α ν'αφέρε έ-
 ναν πέπλος π'ού μου σκεπάζε τ'η φ'νη. Κατάλαβα τι μπορούσε να είναι η ζωγραφική".

"Υστερα από τ'όν Jongkind έρχε-
 να ο Μπουτέν με τ'ους άλαφροές άφορημοές τ'ους γ'α τ'ους, με τ'α κ'αίκα και τ'α άρομημένα, και τις κομμησιασμένες άντες άόκνέτες τ'ον περιπαιχτό τ'ου. Και ο Κλωντ Μονέ, π'ού ήταν μ'ελας δέκα άκότο χρο-
 νών, τ'όν έβλεπε να έρνόεται και τ'όν άκούει να λέει: "Ότι ζωγρα-
 φείται απ' εβείας και έπί τόπου έχει πάντοτε άνομη και ζωνταία, π'ού δεν ζαναοβόικεται μέσα σ'ο ά-
 τ'ελέ". Τ'ο κ'αρνέ τ'ο Εγγύνου Μπουτέν, άφορ έμιστοίχης τις ά-
 νογητοσύνης τ'ης ε'νηγούχης τ'ου και τ'ης άμφοβόλης τ'ου, μ'οιάζει με σ'υγκλητική άόοση τ'ου έμπρεσι-
 ονισμ'ό. "Έλε, όποια π'ού φούγει, φεύγει πάντοτε... Φού π'ού τ'ην κινεάτ'ο άλοένα, χωρίς να τ'η βλέ-
 ποί... Κάποτε καθώς περιάφορα ψευτολογική τ'η γ'η, π'ού τρεμου-
 λήσε τ'ον έρό, π'ού παίζε πάνω στα ροδά και δειλιάζα άναλογίσι-
 μως πόση μεγαλοουρία χρειάζεται για να σ'αλλείξει κανείς τ'ους άνο-
 κούσιες, πόσο σ'ενο είναι τ'ο άνο-
 ρόπτιμο μωλο, γ'ια να μ'η μπορεί να κλείσει μέσα τ'ο όλι αὐτ'ό τ'ο π'ράγμα. Και να σκεπτεται κανείς, τί έθ'η, τ'οιήνη είναι εκεί και π'έ-
 πει, πρέπει να τ'ην άνοσπείσει!" Και άλλο: "Τ'ο σ'αχίο είναι τ'ο π'ρότο π'ού πρέπει ν'ανηγίθουμε, ύστερα τις άξεις έπειτα τ'ο γ'αρία και τ'έ-
 λος τ'ην έκτέλεση". Ο Μπουτέν ά-

ΤΟΥ κ. Τ. Ν. ΤΣΑΒΕΑΣ

Σε διάφορες χώρες δυναμώνουν, τον άνθρωπο, την οικονομική συ...

Όλα τα διαφορετικά ήταν οι πε...

Η πείρα, πρόσφατη και πικρή, γεμάτη αντιφάσεις και πλάνες, δί...

Καθένας πρέπει να κάνει στον ε...

Εκείνο που γίνεται φανερό και...

Ο απόλυτος χωρισμός των κρα...

Η οργάνωση της μελλοντικής ει...

ΑΓΩΝΕΣ ΠΕΝΗΝΤΑ ΧΡΟΝΩΝ Η ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΙΣΜΟΥ

ΤΟΥ κ. Γ. ΛΑΜΠΡΙΝΟΥ

Οι γιορτές για τα πενήντα χρόνια του Δημοτικισμού πήρα...

Τα πενήντα χρόνια, λοιπόν, του...

Ο αγώνας για τη νίκη της Δι...

Η μεταπολεμική τούτη εποχή...

Και έφτασε κάποτε το πλήρω...

Υπάρχει μια πρώτη άσχημη...

Πέος 'άν' αυτές τις καταγί...

ΤΑΞΙΔΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΓΕΩΡΓΟΙ ΚΑΙ ΨΑΡΑΔΕΣ

ΤΟΥ κ. ΖΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

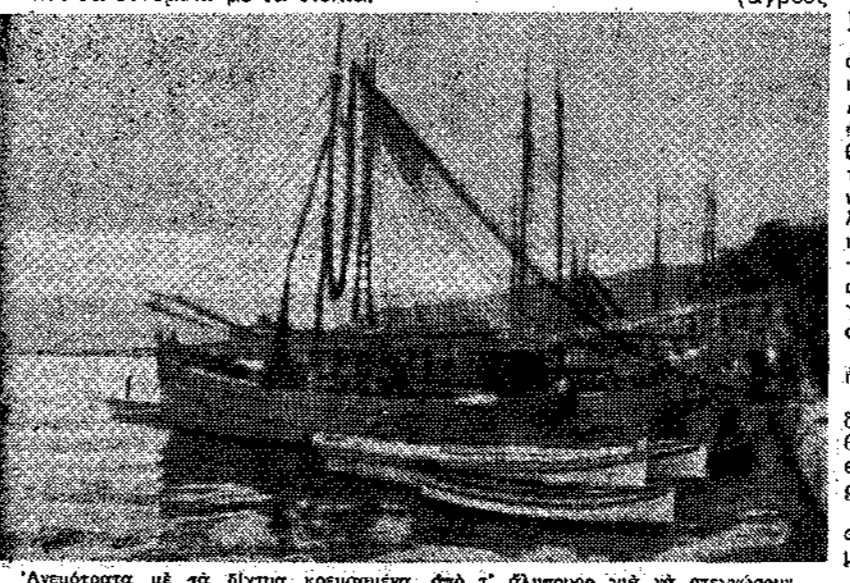
Το Ποτόκι είναι ένα χωριουδάκι...

Το Ποτόκι ήταν ο σταθμός. Εκ...

Στο Ποτόκι καλέριον οι τράτες...

Γή, Ουράνε, δεν υπάρχει δικό σου...

Είπαμε ότι θα πάμε να ψαρέψ...



Ανεμόστροφο με τα δίχτυα κρεμασμένα...

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΘΝΟΜΑΧΟΥ

Πώς της νιότης ξεφεύγει γοργός ο καιρός...

Κι' όταν έφαγαν κ' ήπιαν ο γέρος...

Πώς αγνώριστα θάλασσα, πώς είδα...

Πώς ανθίζουν τα ρόδα κ' οι νιές...

Κι' αν τα πόδια του τρέμονος πε...

Καταπνέω τον, το μακαρίτη, έμ...

Το κακό θέλει να κυριάρχει...



Η Όστρα του Παρισιού έβωσε πάλι...



Ψηλές κοκκινωμένες και πέδιλα στο Πευκί...

Ο ΗΡΩΑΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ

ΣΥΝΕΚΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ

Πολλήν ώρα δεν αποφαίνομαι ν' α- κωλύω το δεύτερο... Τι μπορούσε να με γράψει... Ήθελα προσηύχθη να με γράψει... Ήθελα προσηύχθη να με γράψει...

«Αλλάζει πώς τη Μαίριον δεν την αγαπάς; πώς δε θα την πάρεις γυναικά σου;... Άκουσε, πρέπει να την πάρεις για μένα αυτή τη δου- σία: στον κόσμο έχωσα τα πάντα: έγω για μένα...»

«Όταν βρήκα ότι δεν ήθελα να σου μιλήσω, πώς δε θα σου μιλήσω... Άκουσε, πρέπει να την πάρεις γυναικά σου... Άκουσε, πρέπει να την πάρεις γυναικά σου... Άκουσε, πρέπει να την πάρεις γυναικά σου...»

«Όταν βρήκα ότι δεν ήθελα να σου μιλήσω, πώς δε θα σου μιλήσω... Άκουσε, πρέπει να την πάρεις γυναικά σου... Άκουσε, πρέπει να την πάρεις γυναικά σου... Άκουσε, πρέπει να την πάρεις γυναικά σου...»

«Όταν βρήκα ότι δεν ήθελα να σου μιλήσω, πώς δε θα σου μιλήσω... Άκουσε, πρέπει να την πάρεις γυναικά σου... Άκουσε, πρέπει να την πάρεις γυναικά σου... Άκουσε, πρέπει να την πάρεις γυναικά σου...»

ΣΥΝΕΚΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ

Τα περισσότερα μοναχτήρια του «Αγίου» Όρους είναι παραδοσιακά: άλλα τα βρέχει σχεδόν το νερό, άλλα δεν απέχουν απ' αυτό παρά λίγα μέτρα... «Όταν με μίλησαν άργότερα για το Σάββατο το Φιλοθέου, με πληροφόρησαν πως κάθε φορά που πρόκειται να γράψει επιστολή...

«Όταν με μίλησαν άργότερα για το Σάββατο το Φιλοθέου, με πληροφόρησαν πως κάθε φορά που πρόκειται να γράψει επιστολή... Άκουσε, πρέπει να την πάρεις γυναικά σου... Άκουσε, πρέπει να την πάρεις γυναικά σου... Άκουσε, πρέπει να την πάρεις γυναικά σου...»

«Όταν με μίλησαν άργότερα για το Σάββατο το Φιλοθέου, με πληροφόρησαν πως κάθε φορά που πρόκειται να γράψει επιστολή... Άκουσε, πρέπει να την πάρεις γυναικά σου... Άκουσε, πρέπει να την πάρεις γυναικά σου... Άκουσε, πρέπει να την πάρεις γυναικά σου...»

«Όταν με μίλησαν άργότερα για το Σάββατο το Φιλοθέου, με πληροφόρησαν πως κάθε φορά που πρόκειται να γράψει επιστολή... Άκουσε, πρέπει να την πάρεις γυναικά σου... Άκουσε, πρέπει να την πάρεις γυναικά σου... Άκουσε, πρέπει να την πάρεις γυναικά σου...»

Του κ. Γ. ΚΟΤΖΙΟΥΛΑ

«Όταν με μίλησαν άργότερα για το Σάββατο το Φιλοθέου, με πληροφόρησαν πως κάθε φορά που πρόκειται να γράψει επιστολή... Άκουσε, πρέπει να την πάρεις γυναικά σου... Άκουσε, πρέπει να την πάρεις γυναικά σου... Άκουσε, πρέπει να την πάρεις γυναικά σου...»

ΑΠΟ ΓΑΛΛΙΚΗ ΣΚΟΠΙΑ

ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΚΟΙ ΣΚΟΠΟΙ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

ΤΟΥ ΜΠΕΡΤΡΑΝ ΝΤΕ ΖΟΥΒΕΝΕΛ

2ο.—

Αυτά (1) είναι τα σχέδια, που εδώ και δεκαπέντε χρόνια προπαγανδίζονται απ' τους Εθνικοσοσιαλιστικούς πυρήνες. Κι έπειδή δε συνθηθεύουμε να παρακολουθούμε κινήσεις ιδεών που μεγαλώνουν πάνω σε γραμμές ξένες σε μας, και που απ' αυτό μας φαίνονται στειρές, ή έννοια του «ζωτικού διαστήματος», όπως δημόσια την κήρυξε στις αρχές του 1939 ο ίδιος ο Χίτλερ, μας φάνηκε απόλυτα νέα και σε πλήρεια αντίθεση με την έννοια της ράτσας. Τό βέβαιο είναι πως οι δυο αυτές έννοιες είναι, λογικά, συγγενείς: μόλις δημιουργηθεί ο κ α λ ύ τ ε ρ η γ ή (2).

Όχι τυχαία ο Χίτλερ πήρε τον τίτλο του «Φύρερ». Ονομάστηκε Ο δ ή γ η τ ή ρ, για να θυμίσει στο γερμανικό λαό την εποχή των μεταναστεύσεων, τον καιρό που οι «Φύρερ» της γερμανικής φυλής ο δ ή γ η σ α ν τούς Γότθους από τις παγωμένες όχθες της Σουηδίας στις θερμές ακτές της Μαύρης Θάλασσας και τους Βανδάλους από τα σημιθόδοσα της Πομερανίας στους ελακίωτες της Τυνησίας.

Στά 1925 οι διανοούμενοι σοσιαλδημοκράτες τον κορόιδευαν γιατί διακήρυξε πως «οι δυο πρώτες μεγάλες επιτυχίες της γερμανικής εξωτερικής πολιτικής, και οι πιο διαρκείς, στάθηκαν: 1ο, η αποίκηση της Αυστρίας, που έγινε από τους Βαϊνγκεν και 2ο, η κατάκτηση του εδάφους ανατολικά του Έλβα». Αυτά τα δυο έγιναν εδώ και χίλια χρόνια και φανόταν στα παραγεμισμένα από μοντερνισμό μυαλά πως ο πρωτόβγαλτος που ορθώθηκε αντιμετώπις τους, σκεφτόταν σαν άνθρωπος του μεσαίου.

Όταν ανέβηκε στην αρχή ο Χίτλερ, ενθάρρυνε τις μελέτες για τις κινήσεις των λαών μέσα στους αιώνες. Του έδωσαν άμεσως ένα αντίτυπο του κοφού έργου των Κέτσκε και Έμπερτ για την «Ιστορία της εγκατάστασης των Γερμανών στην Ανατολική Ευρώπη». Εκεί μέσα βρήκε, όπως την ήθελε, την Ιστορία της Ανατολικής Ευρώπης. Σύμφωνα με τους συγγραφείς, οι Γερμανοί, ξεκινώντας απ' το γεωγραφικό κόμβο του Μαγδεμβούργου, άρχισαν, κατά τον 12ο αιώνα, να διασκορπίζονται προς τα βορειοανατολικά, τα ανατολικά και τα νοτιοανατολικά.

Καταμάκρος της Βαλτικής, η επέκταση αυτή διευθύνθηκε από το Τευτονικό Τάγμα, που έχτισε στα 1230, στο Μαριενβέντερ, στα 1239, στο Κένιγκσμπεργκ, και στα 1244, στο Μαριέμπουργκ.

τους μεγάλους στρατώνες, αληθινούς αποικιακούς σταθμούς, «φυτευμένους» σε μια μισοέρμη χώρα, που όμως ο λιγοστός πληθυσμός της ήταν χαρακτήρα ανεξάρτητου κι επαναστατικού.

Καταμάκρος του Δούναβη, η αποικιακή αυτή δράση έγινε Καταμάκρος του Δούναβη, η αποικιακή αυτή δράση έγινε τουτόχρονα, αν και κάπως λιγώτερο συστηματική. Οι μονάρχες της Ούγγαρίας εγκατάστησαν, στα 1924, μια αποικία για να φρουρεί την κυριώτερη διόδο των Καρπαθίων: αυτή είναι η ίδρυση του Χέρμανσταντ.

Όλ' αυτά μπορεί να μοιάζουν λιγάκι μ' αρχαιολογία. Αλλά ο εθνικοσοσιαλισμός μπόρεσε να δημιουργήσει απ' αυτά ορισμένες πολιτικές συνέπειες. Προς τα βόρεια, οι βαλτικές χώρες κι οι χώρες που βρέχει ο Βιστούλας, προς τα νότια οι χώρες του Δούναβη, δε μπόρεσαν να δυτικοποιηθούν, παρά με την στρατιωτική, οικονομική, πολιτική και πνευματική προπαγάνδα που τους έφεραν οι γερμανικές ομάδες. Νά ή θέση που προπαγανδίστηκε μ' εκατομμύρια «μπροσουδες», που ανάλαβαν την εκλάικευση των επιστημονικών επιχειρημάτων του Κέτσκε και του Έμπερτ.

Οι «μπροσουδες» αυτές απευθύνονται στο γερμανικό λαό για να τον πείσουν ότι όλο το διάστημα ανάμεσα Βαλτικής και Μαύρης Θάλασσας είναι μια παλιά γερμανική αποικία, και στις γερμανικές μειονότητες που σχηματίζουν τα εθνικά φυράματα απ' την Έσθονια μέχρι τη Ρουμανία, για να τις κάμουν να συντρέξουν στην επιτυχία των πανγερμανιστικών σχεδίων του εθνικοσοσιαλισμού.

Από τότε σχηματίστηκε η ιδέα μιας γερμανικής Αυτοκρατορίας, που να φτάνει μέχρι τη Μαύρη Θάλασσα και που μέσα στα σύνορά της θα εξακολουθούσαν να ζούν, με περιορισμένα δικαιώματα, οι άλλες υποταγμένες εθνότητες. Ακόμα οι θεωρητικοί του κόμματος συζητούσαν αν πρέπει να μαντρώσουν τους υποτελείς αυτούς σε ορισμένα μέρη, όμοια με κείνα που δόθηκαν στη Βόρειο Αμερική στους Έρυθροδερμους, ή αν οι άλλογενείς αυτοί θα μπόρεσουν να ζούν, όπως άφησε να έννοηθεί ο ίδιος ο Χίτλερ, πλάι-πλάι στους Γερμανούς, όχι σαν πολίτες, αλλά σαν «ικέτες».

Οι εθνικοσοσιαλιστές οικονομολόγοι αναπτύσσουν όπως μπόρουν καλύτερα το γνωστό θέμα του «Αγώνα μου» σύμφωνα με το οποίο οι καλύτερες αποικίες είναι οι πιο κοντινές στη μητρόπολη, και πως η αποίκηση μακρινών εδαφών είναι χάσιμο ζωτικών δυνάμεων, πως η απόκτηση πρώτων υλών από μέρη υπερπόντεια είναι πολύ αμφίβολη και πως τα εδάφη που προμηθεύουν πρώτες ύλες και τρόφιμα που χρειάζονται στο Ράιχ αν παραχωρούνταν σ' αυτό, θάδιναν στη

Γερμανία τον χαρακτήρα μιας συμπαγούς Αυτοκρατορίας κι αυτόνομης, που αποτελεί τη δύναμη των Ηνωμένων Πολιτειών, αντίθετα προς την Άγγλια.

Ενώ κατάστρωνε αυτά τα σχέδια, κατά τους αναγκαστικούς ρεμβασμούς του στη φυλακή του Λάντομπεργκ, ο Άδόλφος Χίτλερ, δεν παράλειπε να θέσει στον εαυτό του κι' αυτό το σημαντικό ερώτημα: «τί αντίστροφες θα συναντήσω στην πραγματοποίηση αυτών των σχεδίων;»

Απ' τις χώρες που αναφέρονταν μέσα στα σχέδια σαν τα συστατικά της μελλοντικής Αυτοκρατορίας, δεν φοβόταν καμιά αποτελεσματική αντίσταση. Οι τρεις Αυτοκρατορίες που άλλοτε κατείχαν σταθερά την ανατολική και νοτιοανατολική Ευρώπη—Ρωσία, Αυστροουγγαρία και Τουρκία—είχαν σπάσει σε πολλά κομμάτια. Τα κομμάτια αυτά συναποτελούσαν τώρα, απ' τη Βαλτική μέχρι την Αδριατική και το Αιγαίο, υπό το πού ο Μπαϊβίλ άποκάλεσε: «κομπολόι Σερβίων». Ανάμεσά τους δεν υπήρχε παρά μια δύσκινη δημογραφικά σημαντική: η Πολωνία.

Παρεκτός της Τσεχοσλοβακίας, όλες αυτές οι χώρες ήταν φτωχές, πράμα που έχει σαν συνέπεια του τη στρατιωτική αδυναμία.

Οι λόγοι αυτοί, και άλλοι πολλοί ακόμα, έπεισαν τον Χίτλερ πως η πραγματοποίηση των σχεδίων του δεν μπόρεσε να εμποδιστεί παρά από μια μεγάλη δυτική δύναμη.

Κι' αυτή ήταν η Γαλλία. Θεμιστής του Φόρ και του Πουανκαρέ, ο Χίτλερ, πιστεύει πως οι άνδρες αυτοί διημιούργησαν την Πολωνία, Τσεχοσλοβακία και Γιουγκοσλαβία, για να παίξουν το ρόλο μαντρόσκυλων στα πλευρά της Γεουμανίας.

Με τα Κράτη αυτά η Γαλλία συνδέθηκε συμμαχικά, τους δάνεισε άφθονο χρήμα και τους έδωσε στρατιωτικούς ειδικούς. Φαίνεται, λοιπόν, καθαρά πως δε θ' άφισει (ή Γαλλία) κανένα να τα πειράξει και καθώς τα στρατεύματα του Φόρ μπόρουν να περάσουν απ' τη μια στιγμή στην άλλη τον Ρήνο, είναι σε θέση να πνίξουν στη γέννησή της κάθε γερμανική ενέργεια προς την κατεύθυνση αυτή.

Γι' αυτούς τους λόγους η Γαλλία αναφέρεται στον «Αγώνα μου» σαν ο κυριώτερος εχθρός του Ράιχ.

Στό μεταξύ, πριν ο Χίτλερ ανέβει στην εξουσία, ένας άλλος πολιτικός του είχε ανοίξει το δρόμο. Ο Στρέζεμαν είχε βάλει σά σκοπό του να κάνει τους Γάλλους να μη ενδιαφέρονται καθόλου για την ανατολική Ευρώπη. Ήσυχοσμένη για τις προθέσεις της Γερμανίας—σε ό,τι τουλάχιστο την άφορούσαν—η Γαλλία διάλυσε τα προγεφυρώματα του Ρήνου, τις εισόδους αυτές στη Γερμανία, που μόνο αυτές θα καθιστούσαν δυνατή μια επέμβαση προς όφελος των ανατολικών της συμμάχων.

Ενθουσιασμένος απ' τις επιτυχίες αυτές του Στρέζεμαν, ο Χίτλερ, σαν έγινε καγκελλάριος, συνέχισε την πολιτική που είχε σαν σκοπό της την απόθεση της Γαλλίας από χαρακώμα σε χαρακώμα, αφού μια γενική επίθεση δεν ήταν δυνατή.

Και πέτυχε ώστε το Παρίσι να διευκολύνει την επιστροφή του Σάαρ στη Γερμανία, ν' ανεχθεί τη δημιουργία ενός μεγάλου γερμανικού στρατού και να παραδεχτεί την όχυρωση της Ρηνανίας.

Έτσι ο Γερμανός καγκελλάριος μπόρεσε να ντίσει ένα πρόβλημα στα δυτικά σύνορα της Γερμανίας, που θα του επέτρεπε να στραφεί άπερίσπαστος στην Άνατολή.

Και η πολιτική του Λοκάρνο έδωσε αποτελέσματα που ο Χίτλερ, όταν έγραφε τον «Αγώνα μου», δεν περίμενε παρά από έναν πόλεμο.

Η νέα κατάσταση πραγμάτων φέρνει, λογικά, στο Μόναχο. Απ' τη στιγμή που η Γαλλία στερήθηκε τα μέσα επέμβασής της στη Γερμανία, φαίνεται φυσικό στο Χίτλερ ότι (ή Γαλλία) του παραχωρεί την ελευθερία να ενεργήσει όπως αυτή κρίνει σκοπιμότερα στην ανατολική Εύρώπη.

Κι' αν δεν είχε ποτέ σκεφτεί να φέρει τους Γάλλους στο Μόναχο, δεν παραξευτέθηκε λιγώτερο βλέποντας μαζί και τους Άγγλους. Κατά τα χρόνια 1923—26, όταν ο Χίτλερ αποκρουστάλωνε τις πολιτικές του ιδέες και κατάστρωνε το πρόγραμμά του, οι Άγγλοι πολιτικοί, κι' ιδιαίτερα ο μακαρίτης ο σέρ Ροστεν Τσάμπερλαν, πολλές φορές δήλωσαν ότι η Άγγλια σαν έννοουσε να γίνει έγγυητρια της τάξης που αποκαταστάθηκε στην ανατολική Ευρώπη.

Ο Χίτλερ έδινε μεγάλη σημασία στις δηλώσεις αυτές που συμφωνούσαν απόλυτα με την ιδέα που είχε για την Άγγλια: «έθνος εμπόρων». Στά μάτια του η Άγγλια δεν μπόρουν να ενδιαφερθεί πολύ και πολύ περισσότερο να πολεμήσει ποιά για τα εμπρηρικά της συιθέροντα. Πριν απ' το 1914 η Γερμανία είχε προκαλέσει την Άγγλια με ένα συναγωνισμό στις διεθνείς αγορές. Οι τότε ιθύνοντες υποστήριζαν πως μπόρουν να κάμουν τον γερμανικό πληθυσμό που αύξαινε γοργότατα, να ζήσει μέσα στο στενωτάτο εθνικό έδαφος, άπασχολώντας τον σε βιομηχανικές εργασίες για το έξωτερικό. Αυτό άποτελούσε μίμηση και ταυτόχρονα συναγωνισμό της Άγγλιας.

Άπειρα προτιμότερη έκρινε στο βιβλίο του ο Χίτλερ την πολιτική των εδαφικών κατακτήσεων στην Ανατολική Ευρώπη, που δεν θα πειράζε καθόλου τα βρετανικά συμφέροντα.

Για να συνδιαλλαγούμε καλά με την Άγγλια, καμιά θυσία δεν πρέπει να μας φανεί πολύ μεγάλη. Θάπρεπε να παραιτηθούμε απ' τις αποικίες, απ' τη δημιουργία Ισχυρού στόλου και ν' άποφύγουμε κάθε συναγωνισμό με τη βρετανική βιομηχανία».

Πόσες φορές ο καγκελλάριος, σε συνομιλίες του με Άγγλους, δεν είπε πως έμενε πιστός στις άποψεις αυτές του βιβλίου του, πως είχε άρνηθεί να εφαρμόσει το βιομηχανικό ντάμπινγκ που τον συμβούλευσε ο δόχτορας Σάγτ, πως περιόρισε τις ναυτικές φιλοδοξίες και πως δεν θα επέμενε και τόσο πολύ στις αποικιακές του διεκδικήσεις...

Για όλους αυτούς τους λόγους, το Μόναχο του φάνηκε σαν λογική συνέπεια των σχέσεων της χώρας του με την Άγγλια και τη Γαλλία. Ένοιωσε τον έσπυτο του ελεύθερο, για μερικά χρόνια, από κάθε άγγλικό ή γαλλικό έλεγχο για τις ενεργειές του στην ανατολική Ευρώπη. Έτσι μπόρουν να σφυρηλατεί, με τις κατακτήσεις του στ' ανατολικά, μια δύναμη τέτοια, που όταν την έστρεφε προς τα δυτικά, ούτε η Άγγλια ούτε η Γαλλία δε θα τολμούσαν να της αντίσταθούν.

Αλλά έγινε κάποια παρανόηση. Η γαλλική και η άγγλική Κοινή Γνώμη είχαν παραδεχτεί την επιστροφή των σουδητικών πληθυσμών στο Ράιχ. Είχε νοιάσει ότι το Σύμφωνο του Μονάχου καθέρινε τη γερμανική όπερονή στην κεντρική και ανατολική Ευρώπη. Αλλά όταν ο Χίτλερ μεταχειρίστηκε αυτή την όπεροχη για την όπόθεση της Τσεχοσλοβακίας (Μάρτης 1939) οργή πλημμύρησε τ' άγγλικά και γαλλικά στήθεια.

Και η ξαφνική αυτή όργη δεν όφειλόταν στα θιγόμενα συμφέροντα, αλλά στα αίσθηματά του άγγλογαλλικού λαού. Έρχόταν δε σε πολύ άκατάλληλο καιρό για τη Γερμανία, γιατί εκείνη άκριβώς την όποχη είχε ανάγκη της βοήθειας των καινούργιων της φίλων του Μονάχου, στο οικονομικό ιδιαίτερα ζήτημα.

Ο στρατάρχης Γκαίριγκ, που είχε διαδεχτεί το δόχτορα Σάγτ, τοποθέτησε στις διοικητικές θέσεις της βιομηχανίας νέους πολιτικούς. Οι άνθρωποι αυτοί, που άγνωούσαν τους τεχνικούς τους όποιους διέθυσαν, είχαν πεισθεί απ' την αρχή πως κάθε αντίφρηση που προβαλλόταν από μέρος των δεύτερων ήταν ένδειξη δειλίας. Αλλά με τον καιρό άνογκάστηκαν να συμφωνήσουν για την όπαρξη έμποδίων και τον χειμώνα του 1938—39 ο Γκαίριγκ πήρε πολύ άνησυχαστικές έκθέσεις. Οι έκθέσεις αυτές επέμεναν ιδιαίτερα στο ότι ήταν άπόλυτη ανάγκη να προμηθεύεται η βιομηχανία πρώτες ύλες καλύτερης ποιότητας και άρκετές σε ποσότητα. Και υποστήριζαν ακόμα πως με έρνάτες άκατάλληλους και με όποκατάστατα που ήταν ελαττωματικά, όπως το έριο από έξυλο και πανάκριβα, όπως το καουτσούκ από κάρβουνο, ήταν άδύνατο στη βιομηχανία να δουλέψει όφέλεια για την έξοδωγή.

(1) Δές στο παραρτήμα φύλλο των «Ν. Γρ.» το πρώτο μέρος του ίδιου τόμου.
 (2) «Όταν το έδαφος του Ράιχ συμπληρώσει όλους τους γερμανούς, αν άποθεχτεί άνίκανο να πούς θρέψει, θα δημιουργηθεί ή ανάγκη απόκτησης ξένων έδαφών. Το άλλοτε τότε θα κάμει τόπο σ' όσα θα και τα έδάφη του πολέμου θα προσπορισούν τις μελλοντικές άναγκές». «Ο Άγών μου», γαλλική έκδοση, σελίδα 17).